

Enschede: 'kerk in de buurt' wordt belangrijk

Dat steeds minder mensen steeds meer geven voor de kerk gaat niet meer op, zo merken ze ook in Enschede. Elk jaar heeft de protestantse gemeente vijf procent minder te besteden. In de tijd van samen op weg werd het omgaan met die krimp elegant opgelost: hervormde en gereformeerde wijken gingen samen en telkens werd een kerkgebouw gesloten. Nu is het allemaal minder vanzelfsprekend.

De protestantse gemeente kent zes wijkkerken en 4,5 predikantsplaats. Binnenkort gaan twee predikanten weg. Er blijven dan drie predikanten over voor zes wijken. Daarnaast zijn er, voor de hele stad, een jeugdwerker en een predikant voor het citypastoraat. Er is een keuze gemaakt voor één centraal kerkgebouw voor de vieringen. Dat moet in 2015 een feit zijn. Daarnaast moet de presentie in de verschillende wijken gewaarborgd worden. Er wordt gesproken over 'kerkplekken'. 'Maar dat zijn waarschijnlijk niet de bestaande kerkgebouwen', vertelt ds. Jaco Zuurmond. 'In Den Haag hebben we gezien hoe je "kerk in de buurt" kunt zijn. Daar maakt de protestantse gemeente gebruik van buurthuizen. We zijn lid van het Beraad Grote Steden, en dan ligt het voor de hand eens bij elkaar te gaan kijken. Dat was zeer inspirerend. We zullen het niet precies na kunnen doen, maar het vormde een goede spiegel. Als predikanten liepen we daarmee wel op de troepen vooruit, maar we zijn er enthousiast geworden en we hebben natuurlijk een belangrijke rol in de beleidsvorming. We zijn er ook als team van gegroeid.'

Te laat

Vanaf 2015, of eerder, zullen de wijken in Enschede in één gezamenlijke organisatie met één gezamenlijk bestuur worden ondergebracht. Zuurmond: 'Er is geen ontsnappen meer aan. Terugkijkend kun je zeggen dat we met dit scenario te laat zijn; we zitten straks met een onderbezette organisatie. Er zit nog wel geld in de kas, maar als je dat uitgeeft aan doorgaande kosten is het bedrag zo op. Keuzes moeten al geëffectueerd worden in tijden dat je nog ruim in je jas zit. Wij hebben de fundamentele keuzes eigenlijk te laat gemaakt. Maar het spoor van die ene centrale kerk wordt nu verder uitgewerkt. Dat gebouw wordt aangepast zodat het past bij wie we zijn. Dat

creëert enthousiasme. Er moet geld voor de verbouwing gegeneerd gaan worden. Daarmee laten we ook zien dat we vooruit gaan.'

Winst en verlies

In Zuurmonds eigen wijkgemeenten moet alvast gekozen worden voor één van de twee kerkgebouwen. De gemeente is daar op een gemeenteavond mee bezig geweest. 'We hebben een 'warmtescan' gedaan met behulp van gekleurde kaarten. Een rode kaart stond voor "Ik word in onze gemeente warm van..."", een blauwe voor "Ik voel kou om het hart bij..."", en een groene voor "Ik zie kansen voor...". Daar komen criteria uit naar voren: waar moeten we zuinig op zijn, wat moeten we uitbouwen, waar kunnen we wat aan doen? Daar moet nu de keuze voor een gebouw uitkomen. Uiteindelijk zullen

we echter beide kerkgebouwen moeten sluiten.'

Toch is Zuurmond niet somber. 'Er komt steeds meer draagvlak, we doen aan gemeenteopbouw, wijken zoeken steeds meer de samenwerking, we leggen contacten met de omgeving, we zijn steeds meer actief op buurtniveau. De stad Enschede ziet meer de relevantie van de kerk. De burgerlijke overheid kijkt ook anders naar ons. In het project 'Rondom het levenseinde' bijvoorbeeld hebben we veel maatschappelijke partners. Dat vind ik echte winst. Verlies is er ook, en veel. De grootste pijn is de traagheid, mensen worden moe, verliezen de vreugde, hebben niet op tijd de visioenen voor ogen. Er zijn nog veel drempels, de komende anderhalf jaar wordt een grote klus.'

Janet van Dijk

Schets van het nieuwe centrale kerkgebouw, van architect Ruben ter Harmsel van 4D architecten te